

Kooste kansainvälisten ihmisoikeussopimusten valvontaelinten Suomelle antamista suosituksista

Ihmiskauppa

Suosituksien perusteella hallituksen tulee ryhtyä toimiin ja raportoida seuraavalla määräaikaishuolinnon kierroksella tuloksista. Koosteessa suositukset on huomioitu vuoden 2022 loppuun asti. Suosituksia on tiivistetty ja lyhennetty. Suositukset ovat alun perin englanniksi, käännökset ovat epävirallisia. Koosteessa käsitellään nimenomaisesti ihmiskauppaa koskevia suosituksia. Ulkomaalaisia, turvapaikanhakijoita, pakolaisia ja maahanmuuttajia koskevia muita suosituksia käsitellään muissa koosteissa.

Koosteessa on huomioitu seuraavien sopimusvalvontakomiteoiden suositukset (komiteoiden nimien lyhenteet ja suositusten antamisvuosi suluissa):

- YK:n Naisten syrjinnän poistamista käsittelevä komitea (CEDAW, 2022)
- Kidutuksen vastainen komitea (CAT, 2016)
- Lapsen oikeuksien komitea (CRC, 2011)
- Ihmiskaupan vastaista toimintaa koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen osapuolten komitea (GRETA, 2019)
- Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjunnan asiantuntijaryhmä (GREVIO, 2019)
- Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea (ESOK, 2019).

Erikseen:

- YK:n yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (UPR, 2022).

Sisällys

Koulutuksen ja tiedon lisääminen.....	3
Tiedonkeruu	3
Ihmiskaupan tunnistaminen ja ehkäisy.....	3
Kansainvälisten sopimusten ratifiointi	4
Lainsäädännön täytäntöönpano	4
Ihmiskaupan uhrien suojelu.....	4
Ihmiskauppaan liittyvät rikostutkinnat ja oikeudenkäynnit	5
Rankaisemattomuusperiaate.....	5
Ihmiskaupan uhrien palauttaminen	5
Pakkoavioliitto	6
Ihmiskaupan lapsiuhrit.....	6
Kansalaisjärjestöjen rooli.....	6
YK:n yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (UPR) 2022.....	7

Koulutuksen ja tiedon lisääminen

- Vahvistaa **koulutusta viranomaisille** ihmiskaupan uhrien tunnistamisesta ja auttamisesta (CEDAW).
- Lisätä **tietoa** ihmiskaupasta **prostituution vähentämiseksi** (CEDAW).
- Lisätä **erityiskoulutusta lainkäyttö- ja maahanmuuttoviranomaisille**, sekä muille työssään ihmiskaupan uhreja kohtaaville viranomaisille uhrien tunnistamisesta sekä tekijöiden rikosten tutkimisesta, syytteeseen asettamisesta ja rankaisemisesta (CAT).
- Jakaa tehokkaasti **yhteisiä ja jatkuvasti päivittyviä** toiminnallisia **ohjeita** ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen (GRETA).
- Parantaa ihmiskaupan uhrien **proaktiivista havaitsemista, tietojen keräämistä ja sen jakamista** (GRETA).
- Varmistaa, että **poliisi- ja rajavartiolaitosviranomaisilla** on ohjeet, joissa korostetaan yleissopimuksessa määriteltujen **toipumis- ja harkinta-aikojen** noudattamista (GRETA).
- Lisätä yleistä **tietoisuutta** ihmiskaupasta (GRETA).
- Lisätä **koulutusta työvoiman hyväksikäyttöön** liittyvää ihmiskauppaa kohtaaville viranomaisille, kuten työsuojelusta vastaaville viranomaisille (GRETA).
- Kouluttaa **lastensuojelun** ammattilaisia eri puolilla maata ihmiskaupan riskistä ja tehokkaista ehkäisytoimista (GRETA).
- Tietoisuuden lisääminen koulujen **opetussuunnitelmien ja opettajien kouluttamisen** kautta (GRETA).

Tiedonkeruu

- Kehittää ja ylläpitää kattavaa **tiedonkeruujärjestelmää**, joka **sallii erittelyn** mm. sukupuolen, iän, hyväksikäytön tyyppin, alkuperämaan ja/tai määränpään mukaan (GRETA).

Ihmiskaupan tunnistaminen ja ehkäisy

- Ryhtyä toimiin ihmiskaupan uhrien tunnistamiseksi niin, että he voivat hyötyä ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta olevan yleissopimuksen mukaisesta **suojelestusta ja avusta** (GRETA).
- Perustaa **kansallinen ihmiskaupan uhrien tunnistamis- ja ohjaamisjärjestelmä** (National Referral Mechanism), jossa määritellään eri toimijoiden roolit ja vastuut ihmiskaupan vastaisessa työssä (GRETA).

- Järjestelmän tulee sisältää ihmiskaupan **lapsiuhrien** tunnistaminen ja avun ohjaaminen **erityisolosuhteet ja -tarpeet** huomioon ottaen*, ja
 - **rutiininomaisen** harkinnan ihmiskaupan mahdollisuudesta haastattellessa turvapaikanhakijalapsia* (GRETA).
- Jatkaa ihmiskaupan havaitsemista ja ehkäisemistä **raja-valvontatoimenpiteiden** avulla (GRETA).
 - Varmistaa **työsuojeluviranomaisten** riittävät resurssit ja tiheät **tarkastukset** aloilla, joilla ihmiskaupan riski on kohonnut (GRETA).
 - Tehdä tarvittavia **lakimuutoksia prostituution vähentämiseksi** (CEDAW).
 - Kehittää integroitu ja koordinoitu **kehys** ihmiskaupan torjuntaan (CAT).
 - Ryhtyä **tehokkaisiin toimenpiteisiin** ihmiskaupan torjumiseksi ja poistumiseksi (CAT).
 - Lisätä toimia **työvoiman hyväksikäyttöön** liittyvän ihmiskaupan ehkäisemiseksi (GRETA).
 - Hillitä ihmiskauppaan johtavaa hyväksikäyttöä edistävää **kysyntää** (GRETA).
 - Lisätä **yritysten vastuuta** estää ihmiskauppaa tuotantoketjuissa (GRETA).
 - Hyväksyä ihmiskaupan kaikkia muotoja koskeva **toimintasuunnitelma tai -strategia** (GRETA).
 - Määrittää **muu kuin seksuaalinen** hyväksikäyttö rikokseksi silloin, kuin tekijä **tietää** henkilön olevan ihmiskaupan uhri (GRETA).

Kansainvälisten sopimusten ratifiointi

- Ratifioida kansainvälinen yleissopimus kaikkien ihmisten suojelemisesta **tahdonvastaiselta katoamiselta** (CRC).
- Ratifioida Euroopan neuvoston **ihmiselinten kaupan vastainen** yleissopimus (GRETA).

Lainsäädännön täytäntöönpano

- Panna täytäntöön kansainvälistä ja kansallista ihmiskaupan vastaista **lainsäädäntöä** (CAT).

Ihmiskaupan uhrien suojeleminen

- Tehostaa ihmiskaupan uhrien **suojeleminen** ja tarjota heille **oikeussuojakeinoja** ja tarvittavaa **apua** (CAT).

- Varmistaa, että ihmiskaupan uhrin kuuluvat **rikosvahinkolain** piiriin ja voivat saada **oikeusapua** (GRETA).
- Varmistaa, että ihmiskaupan uhreille tarjottava apu **mukautetaan erityistarpeiden** mukaan ja apu taataan kaikille **palveluntarjoajasta ja asuinpaikasta** riippumatta (GRETA).
- Lisätä ihmiskaupan uhreille tarkoitettujen **turvakotien määrää** ja tarkistaa, että turvakotilaki sallii turvakotien perustamisen **myös miesuhreille** (GRETA).
- Varmistaa ihmiskaupan uhrien **tulkkauspalvelujen** laatu ja luottamuksellisuus (GRETA).
- Selventää ihmiskauppaepäilyjen **ilmoittamisvelvollisuutta** terveydenhuollon ammattilaisille **elinkauppaan** liittyvissä ihmiskauppatapauksissa (GRETA).
- Varmistaa, että **avustusjärjestelmän velvollisuus** ilmoittaa poliisille järjestelmään päästetyistä uhreista ei vaikuta uhrien **halukkuuteen** ohjautua avustusjärjestelmän piiriin (GRETA).
- Varmistaa, että päätös henkilön hyväksymisestä avustusjärjestelmään **ei ole tekijänä** turvapaikkahakemuksen käsittelyssä (GRETA).
- Varmistaa ihmiskaupan uhrien mahdollisuus saada **uusittava oleskelulupa** (GRETA).

Ihmiskauppaan liittyvät rikostutkinnat ja oikeudenkäynnit

- Tutkia ihmiskaupparikoksia ja nostaa niihin liittyviä syytteitä **ripeästi** ja proaktiivisesti (GRETA).
- Suojella ihmiskaupan uhreja ja todistajia täysimääräisesti, mukaan lukien lisätoimenpiteet suojeleun **kostotoimilta tai uhkailulta** oikeudenkäyntien aikana (GRETA).
- Kehittää **kansainvälistä yhteistyötä** rikosten syyteeseen asettamiseksi ja ihmiskaupan uhrien auttamiseksi (GRETA).

Rankaisemattomuusperiaate

- Nopeuttaa **ulkomaalaislain** osittaisuudistusta ja mahdollistaa **rankaisemattomuuden periaate** ihmiskaupan uhreille (CEDAW).
- Ryhtyä lisätoimiin sen varmistamiseksi, että **rankaisematta jättämistä** koskevaa säännöstöä voidaan soveltaa rikoksiin, joihin ihmiskaupan uhrin **pakotettiin** ja ohjeistamaan tästä viranomaisia (GRETA).

Ihmiskaupan uhrien palauttaminen

- Kiinnittää asianmukaista huomiota uhrin **oikeuksiin, turvallisuuteen ja ihmisarvoon sekä asemaan oikeudenkäynneissä** palauttamisen yhteydessä (GRETA).
- Suunnitella palauttamista riittävän suurella **varojalla** (GRETA).

Pakkoavioliitto

- Proaktiivisen ihmiskaupan **uhrien tunnistamisen** tapauksissa, joissa ilman huoltajaa turvapaikkaa hakevat lapset ovat saattaneet joutua ihmiskaupan uhreiksi **pakkoavioliiton takia** (GRETA).
- Tarkastella **rikoslain** pakkoavioliittoa koskevia säännöksiä ja pakkoavioliiton riittävää määritelmää laissa (GRETA).

Ihmiskaupan lapsiuhrit

- Tehostaa ponnisteluja **lapsikaupan ehkäisemiseksi** (GRETA).
- Tietoisuuden lisääminen **lapsikaupan** riskeistä ja ilmenemismuodoista, mukaan lukien **pakkoavioliitot** (GRETA).
- Arvioida **lapsiuhrin etua** ja tarvittavia **tukitoimia** ennen palauttamista (GRETA).
- Varmistaa ilman huoltajaa saapuvien tai eroon joutuneiden lasten tehokkaat **hoitojärjestelyt** (GRETA).
- Vahvistaa järjestelmällistä poliisitutkintaa ja **kadonneiden lasten** seuranta- ja hälytysjärjestelmiä (GRETA).
- Avun tarjoaminen ihmiskaupan **nuorille uhreille** heidän **tarpeidensa mukaan** (GRETA).
- Vahvistaa yhteistyötä kadonneiden lasten **etsinnässä** (GRETA).
- Lisätä tutkimusta mahdollisista **yhteyksistä** lasten seksuaalista hyväksikäyttöä koskevan suoratoiston ja ihmiskaupan välillä (GRETA).
- Jatkaa ihmiskaupan **uhrien ja lapsiuhrien** parissa **työskentelevien kouluttamista** (GREVIO).

([Ihmiskaupan tunnistaminen ja ehkäisy](#) -kohdassa myös lapsiin liittyvä suositus.)

Kansalaisjärjestöjen rooli

- Laajentaa **rahoitusta** useammalle kansalaisjärjestölle ihmiskaupan torjuntaan erikoistumiseksi (GRETA).

- Tarjota riittävästi rahoitusta järjestöille, joille **erityisavun tarjoaminen** ihmiskaupan uhreille on delegoitu (GRETA).
- **Kuulla** riittävästi kansalaisjärjestöjä ihmiskaupan vastaisista linjauksista (GRETA).
- Vahvistaa viranomaisten ja kansalaisjärjestöjen **yhteistyötä** (GRETA).

YK:n yleismaailmallinen määräaikaistarkastelu (UPR) 2022

- Varmistaa asianmukainen ja oikea-aikainen **tutkinta** sekä pääsy **oikeussuojan** piiriin, mukaan lukien oikeudenkäyntiprosessien vahvistaminen ihmiskauppatapauksissa ja tapauksissa, jotka liittyvät **sukupuoleen perustuvaan** väkivaltaan (Yhdysvallat).
- Tarjota **riittävät resurssit** hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjumiseksi (Gabon).
- Säättää **tehokasta lainsäädäntöä** ihmiskaupan estämiseksi ja torjumiseksi (Moldova).
- Toteuttaa **tehokkaita toimenpiteitä** ihmiskaupan ehkäisemiseksi ja poistamiseksi (Venäjä).